

1. **Repertorium fontium historiae Medii Aevi primum ab Augusto Potthast digestum, nunc cura collegii historicorum e pluribus nationibus emendatum et auctum**

Repertorium fontium historiae Medii Aevi podává přehled středověkých historických pramenů různých druhů: prameny narativní povahy, hagiografické prameny, klášterní statuta, synodální a koncilní usnesení, liturgické knihy, formulářové sbírky, artes dictandi, prameny právní povahy, sbírky kázání, korunovační řády, knihy poutníků, registáře, katalogy listin a diplomatáře.

Přehled diplomatických pramenů obsahují 1. díl a doplňkový díl:

I Series collectionum. Romae 1962

Addimenta 1 - Series collectionum continuata et aucta (1962-1972), Romae 1977

2. **Úsilí o vydávání našich nejstarších diplomatických pramenů**

době osvícenství vidíme proměnu vztahu k listině. Je vyzdvihována její cena historická před cenou právního svědectví. Listině jako původnímu prameni je věnována větší pozornost než pramenům narativním. Tento zájem o listiny můžeme sledovat zejména u benediktnů (což ostatně odpovídá i evropskému trendu, kde můžeme vzpomenout alespoň francouzské mauriny a Jeana Mabillona) a u piaristů.

Mezi benediktinskými učiteli zauímají nejpřednější místo Magnoaldus Ziegelbauer (1689-1750) a Josef Bonaventura Piter (1708-1764), kteří působili v klášteře v Rajhradě. (Zatímco Ziegelbauer se sem uchýlil jen na čas, Piter zde zastával funkci probošta.)

Ziegelbauer připravil edici pramenů k českým dějinám *Bibliotheca scriptorum bohemicorum*, zahrnující i český diplomatář, ale pro nepřízeň cenzury jeho dílo nikdy nevyšlo a je v rukopisné podobě uloženo v MZA a knihovně NM.

Piter přistoupil ke své práci vybaven znalostmi z paleografie, diplomatiky a pokud jde o jazykovou stránku i znalostmi češtiny, což ho samozřejmě zvýhodňovalo proti cizím vydavatelům. Cílem jeho celoživotní práce byla příprava diplomatáře moravských klášterů a edice českých vyprávěcích pramenů (*Scriptores rerum bohemicarum*). Ve vydání mu však zabránila smrt, a tak se opět jen v rukopise dochovalo jeho dílo *Monasticon Moraviense diplomatico-historico-chronologicum*, tedy listinář moravských klášterů z 11.–14. stol. Na Piterovu práci po jeho smrti navázal jeho spolubratr Alexandr Habrich, ale ani jemu se nepodařilo dílo vydat, a tak zůstalo jen 11 rukopisných svazků, které přinášejí přes 2 tisíce opisů listin k moravským církevním dějinám v období 11.–14. století. Samozřejmě že tato sbírka obsahuje řadu listin dnes již neexistujících.

Za Piterova nástupce se považoval piarista **Gelasius Dobner** (1719-1790), který s ním byl v čilém korespondenčním styku a velmi dobře znal jeho dílo. A právě Dobner poukázal na nutnost vydat diplomatář. Sám se zřejmě touto myšlenkou zabýval, protože jeho pozůstalost

obsahuje několik tisíc opisů nebo registů listin z let 1019-1760. V jeho velkém edičním díle *Monumenta historica Bohemiae nusquam antehac edita* (6 dílů, 1764-1785) je obsažena i řada listinářů církevních a šlechtických. Po čase však toto úsilí opustil, aby se věnoval jiným svým úkolům.

Piterovým a Dobnerovým pokračovatelem v tomto úsilí se stal **František Martin Pelcl** (1734-1801). Roku 1786 vystoupil na půdě Královské české společnosti nauk s přednáškou *Ueber die Nothwendigkeit und Mittel ein Diplomatarium Bohemiae zu veranstalten*. Podle Pelzla. Měl být diplomatář česko-moravský a měl být doveden do doby Karla IV. Rozběhly se první práce a po necelém roce bylo opsáno 337 listin. Brzy se však práce zastavily a až roku 1797 chtěl podnik obnovit Josef Dobrovský, který psal o potřebě diplomatáře již roku 1785, ale toto úsilí narazilo na finanční překážky.

Myšlenku diplomatáře obnovil roku 1831 **František Palacký** (1798-1876), který hojně využíval Pelclovu pozůstalosti. A společně s K. J. Erbenem a W. W. Tomkem začali pořizovat opisy listin, jimiž doplňovali sbírku listin v Českém Muzeu. Palacký však byl zahlcen prací historika a politika a po čase poznal, že tento plán je nad jeho časové možnosti. Situaci navíc zkomplikovala skutečnost, že na Moravě začal roku 1836 vycházet Moravský diplomatář. Myšlenka vydávání českomoravského diplomatáře byla tedy na nějakou dobu opět opuštěna.